

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jana Rutsche a soudců Mgr. Heleny Konečné a JUDr. Pavla Kumprechta ve věci

žalobce: **L. K.**, narozen X
toho času ve výkonu trestu odnětí svobody ve věznici Valdice, nám.
Míru 55, Valdice
zastoupen Mgr. Ladislavem Preclíkem, advokátem
se sídlem v Hradci Králové, Velké náměstí 135/18

proti
žalovanému: **Vězeňská služba České republiky, věznice Valdice**
se sídlem nám. Míru 55, Valdice

v řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem,

takto:

- I. Žaloba se v části tvrzeného nezákonného zásahu spočívajícího v provádění srážek žalovaným z přijatých peněz pro úhradu nákladů výkonu trestu prováděných od 23. 7. 2015 do 19. 1. 2017 odsouzenému P. K., nar. X, a vyplacení mu z přijatých peněz 100 Kč měsíčně, odmítá.
- II. Žaloba se v části tvrzeného nezákonného zásahu spočívajícího v provedení srážky žalovaným z přijatých peněz pro úhradu nákladů výkonu trestu prováděných od 20. 1. 2017 do dne podání žaloby, tj. do 20. 3. 2017, odsouzenému P. K., nar. X, a vyplacení mu z přijatých peněz 100 Kč měsíčně, zamítá.
- III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou ze dne 20. 3. 2017, doručenou krajskému soudu dne 21. 3. 2017, domáhá ochrany před nezákonným zásahem žalovaného ve smyslu § 82 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Nezákonný zásah spatřuje v tom, že rozhodnutími ředitele věznice Valdice vydanými v období od 23. 7. 2015 (do podání žaloby) dochází k nezákonným srážkám odsouzenému P. K., nar. X, na úhradu nákladů výkonu trestu odnětí svobody, současně je mu vypláceno z přijatých peněz 100 Kč měsíčně, a to vše ke škodě žalobce.
2. K tomu uvedl, že usnesením Okresního soudu v Karviné - pobočka v Havířově ze dne 22. 7. 2015, čj. 128 E 6412015-34, soud nařídil podle vykonatelného platebního rozkazu Okresního soudu v Mostě ze dne 27. 1. 2003, čj. 23 Ro 3003/2002-9, k uspokojení pohledávky oprávněného ve výši 232.626 Kč s poplatkem z prodlení ve výši 2,5 promile za každý měsíc prodlení, výkon rozhodnutí příkazáním peněžitě pohledávky, kterou má povinný P. K. za dlužníkem povinného Vězeňská služba ČR - Věznice Valdice. Dále uvedl, že povinný P. K. je povinen zaplatit České republice - Okresnímu soudu v Karviné soudní poplatek ve výši 11.630 Kč, uvedené usnesení bylo do věznice Valdice doručeno dne 23. 7. 2015, vyrozumění o nabytí právní moci tohoto usnesení pak dne 20. 10. 2015. Dne 16. 11. 2015 žalovaný převedl na účet soudu 11.360 Kč a žalobci dne 16. 11. 2015 částku ve výši 22.370 Kč. Soud zakázal od doručení usnesení žalovanému, aby vyplatil povinnému jeho pohledávku, provedl na ni započtení nebo s ní jinak nakládal. Přesto žalovaný poskytuje P. K. každý měsíc (počínaje srpnem 2015) částku 100 Kč a odečítá částku 1.500 Kč pro náklady výkonu trestu. Žalovaný tak každý měsíc zkracuje uspokojení žalobce o částku 1.600 Kč a ke dni podání žaloby jej tak zkrátí o 32.000 Kč, přičemž v nezákonném zásahu pokračuje.
3. Lhůtu pro podání této žaloby považuje žalobce za zachovanou, neboť mu bylo dne 20. 2. 2017 doručeno usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 10. 2. 2017, čj. 31 A 2/2015-77 (kdy se tak o něm dozvěděl), v němž mu byla soudem v obdobné věci vysvětlena povaha aktů žalovaného, což lze aplikovat i v této věci.
4. Žalobce dále uvedl, že ředitelem věznice je rozhodnutími od srpna 2015 každý měsíc povinnému P. K. uložena povinnost uhradit neuhrazené náklady výkonu trestu do 30 dnů od nabytí právní moci rozhodnutí ve výši 1.500 Kč a aniž by každé jednotlivé rozhodnutí nabylo právní moci a stalo se vykonatelným, obsahem každého rozhodnutí je i sdělení, že srážkou z přijatých peněz bylo uhrazeno 1.500 Kč. Povinný P. K. je tak dle žalobce zbaven práva dobrovolné úhrady. Pro nepravomocný a nevykonatelný exekuční titul však nelze provést výkon rozhodnutí, navíc bez vydání rozhodnutí, jakým způsobem má být proveden.
5. Dále žalobce zrekapituloval právní úpravu dopadající na srážky k úhradě nákladů výkonu trestu odnětí svobody, zejména poukázal na ustanovení § 25 odst. 4, § 35 odst. 1 a § 36 odst. 3 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o výkonu trestu odnětí svobody“), na ustanovení § 3, § 4 odst. 1 písm. c), § 7 odst. 3 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 10/2000 Sb., o srážkách z odměny osob, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody zaměstnány, o výkonu rozhodnutí srážkami z odměny těchto osob a chovanců zvláštních výchovných zařízení a o úhradě dalších nákladů (dále jen „vyhl. č. 10/2000 Sb.“), a na § 18 odst. 3 nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 43/2010, o postupu při rozúčtování

odměn osob, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody a v ústavu zabezpečovací detence zaměstnány, o úhradě nákladů spojených s výkonem vazby a trestu odnětí svobody a o evidenci finančních prostředků obviněných a odsouzených (dále jen „nařízení GŘ VS č. 43/2010“). Dle jeho názoru není Generální ředitelství VS k vydání tohoto nařízení zmocněno, neboť pouze Ministerstvo spravedlnosti je oprávněno vyhláškou stanovit podrobnosti úhrady nákladů výkonu trestu, generální ředitel VS toto oprávnění nemá a věta druhá ustanovení § 18 odst. 3 nařízení GŘ VS č. 43/2010 je v rozporu se zákonem.

6. Dle žalobce peněžní prostředky na kontě „R“ nelze postihnout na úhradu nákladů výkonu trestu „srážkou z přijatých peněz“ předepsaných nepravomocným a nevykonatelným exekučním titulem. Peněžní prostředky na kontě „R“ mají být po rozúčtování pracovní odměny převedeny na konto „E“ nebo „O“, a teprve po uplynutí lhůty pro dobrovolné plnění může tyto prostředky ředitel věznice jako správce daně postihnout daňovou exekucí příkazáním pohledávky s připočtením nákladů za nařízení daňové exekuce.
7. Žalobce proto žádal, aby krajský soud vydal rozsudek, kterým by určil nezákonnost srážek „z přijatých peněz z konta ‚R‘ pro úhradu nákladů výkonu trestu prováděných od 23. 7. 2015 odsouzenému P. K. a vyplacení z přijatých peněz 100 Kč měsíčně, ke škodě žalobce“, a zakázal žalovanému, aby v nezákonném zásahu pokračoval a přikázal obnovení stavu před zásahem.
8. Ve vyjádření k žalobě žalovaný předně namítl zmeškání lhůty pro podání žaloby u žalobcem tvrzených nezákonných zásahů před 21. 1. 2017, tj. do doby dvou měsíců před podáním žaloby. Pro účely povahy žalobcem napadené činnosti žalovaného poukázal na úpravu výkonu trestu odnětí svobody v trestním zákoníku, trestním řádu a podrobnou úpravu podmínek výkonu trestu odnětí svobody ve speciálním zákoně, tj. zákoně o výkonu trestu odnětí svobody, vyhl. č. 10/2000 Sb. a nařízení GŘ VS č. 43/2010. Žalovaný podotkl, že žalobce napadá rozhodnutí ředitele věznice, kterými byla P. K. na základě § 35 odst. 1 zákona o výkonu trestu odnětí svobody uložena povinnost uhradit neuhrazené náklady výkonu trestu odnětí svobody, aniž by byl účastníkem těchto řízení. Práva podání stížnosti proti předmětným rozhodnutím ředitele věznice P. K. nevyužil a každé v žalobě uvedené rozhodnutí marným uplynutím lhůty 3 dnů od jeho doručení P. K. nabylo právní moci.
9. K tvrzení žalobce, že Generální ředitelství VS není zmocněno k vydání předmětného nařízení, kterým se náklady výkonu trestu uhradí jiným způsobem, než je uveden v ustanovení § 36 odst. 3 zákona o výkonu trestu odnětí svobody, žalovaný uvedl, že zmíněné nařízení bylo vydáno podle § 1 odst. 2 zákona č. 555/1992 Sb. v návaznosti na vyhlášku č. 10/2000 Sb. a zákon o výkonu trestu odnětí svobody.
10. Žalovaný konstatoval, že odsouzenému P. K. je srážena na náklady výkonu trestu částka 1.500 Kč dle ustanovení § 8 odst. 1 vyhl. č. 10/2000 Sb. Žalovaný mu ponechává každý měsíc na nákup z jeho konta „O“ částku 100 Kč. Dále uvedl, že P. K. je příjemcem invalidního důchodu 3. stupně, přičemž od 1. 1. 2016 pobírá invalidní důchod ve výši 5.693 Kč a od 1. 1. 2017 ve výši 5.875 Kč. V současné době jsou z konta úložek P. K. prováděny finanční srážky pouze na pohledávku ve prospěch žalobce (jako oprávněného), a to na základě výkonu rozhodnutí příkazáním peněžité pohledávky

nařízeného usnesením Okresního soudu v Karviné – pobočka v Havířově čj. 128 E 64/2015-34.

11. Žalovaný je toho názoru, že při příjmu peněz zaslaných do věznice P. K. a při dalším nakládání s nimi postupoval v souladu s ustanovením § 25 odst. 1 a § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody ve spojení s § 5 odst. 1 a § 18 nařízení GŘ VS č. 43/2010. Má zato, že v jeho postupu při výkonu rozhodnutí příkázáním nepřednostní peněžité pohledávky podle usnesení okresního soudu v Karviné - pobočka v Havířově ze dne 22. 7. 2015, čj. 128 E 64/2015-34 nedošlo k pochybení a bylo v souladu právní úpravou. Závěrem proto žalobu označil za nedůvodnou.
12. Při jednání soudu konaném dne 24. 4. 2018 setrvaly obě strany sporu na svých argumentech a procesních návrzích.
13. Krajský soud v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu třetího zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), dospěl k následujícím skutkovým zjištěním a právním závěrům, přičemž žalobu v části, kdy nezákonný zásah měl spočívat v provedení srážek žalovaným z přijatých peněz pro úhradu nákladů výkonu trestu prováděných od 23. 7. 2015 do 19. 1. 2017 P. K. a vyplacení mu z přijatých peněz 100 Kč měsíčně, nemohl věcně projednat a musel ji jako opožděně podanou odmítnout. V další části, kdy měl nezákonný zásah spočívat v provedení srážek žalovaným z přijatých peněz pro úhradu nákladů výkonu trestu prováděných od 20. 1. 2017 do dne podání žaloby, tj. do 20. 3. 2017, P. K. a vyplacení mu z přijatých peněz 100 Kč měsíčně, pak žalobu důvodnou neshledal.
14. Z předloženého správního spisu vyplynulo a mezi účastníky není sporné, že odsouzenému P. K. žalovaný sráží na náklady výkonu trestu částku 1.500 Kč (kromě období měsíců srpen, září, říjen a listopad 2015, kdy to neumožňoval používaný počítačový program). Na náklady výkonu trestu odnětí svobody jsou srážky prováděny na základě rozhodnutí ředitele věznice Valdice, kterými je po ukončení každého měsíce P. K. uložena povinnost uhradit náklady výkonu trestu odnětí svobody za příslušné období v částce 1.500 Kč. Dle sdělení žalovaného P.K. proti těmto rozhodnutím nepodal žádné opravné prostředky. Žalovaný pak ponechává každý měsíc P. K. částku ve výši 100 Kč na nákup z jeho konta „O“, a to od srpna 2015 až o současnosti. Není sporu ani o tom, že P.K. je příjemcem invalidního důchodu, který od 1. 1. 2016 pobírá ve výši 5.693 Kč a od 1. 1. 2017 ve výši 5.875 Kč. V současné době je v evidenci věznice u tohoto odsouzeného vedena jediná exekuce, a to výkon rozhodnutí příkázáním peněžité pohledávky ve prospěch žalobce jako oprávněného a na tuto pohledávku jsou prováděny srážky z konta úložek P. K..
15. Soudní ochrany proti nezákonnému zásahu se lze ve správním soudnictví domáhat v řízení o ochraně před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu podle ustanovení § 82 a násl. s. ř. s. Ustanovení § 84 téhož zákona určuje lhůtu pro podání této žaloby a její náležitosti. Dle jeho odstavce prvního musí být žaloba podána do dvou měsíců ode dne, kdy se žalobce dozvěděl o nezákonném zásahu. Nejpozději lze žalobu podat do dvou let od okamžiku, kdy k němu došlo. V souladu s ustanovením § 40 odst. 2 a 3 stejného zákona lhůty určené podle týdnů, měsíců nebo let končí uplynutím toho dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty, a není-li ho v měsíci, posledním dnem měsíce. Podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. soud žalobu odmítne, byla-li podána předčasně nebo opožděně.

16. K zásahům (tj. srážkám částky 1.500 Kč P. K.), které jsou dle tvrzení žalobce nezákonné, mělo dojít od srpna 2015 do dne podání žaloby. V žalobě uvedl, že skutečnost, že došlo ke srážkám, byla zřejmá z toho, že obsahem každého rozhodnutí ředitele věznice ukládající povinnost úhrady nákladů výkonu trestu bylo i sdělení, že „srážkou z přijatých peněz bylo uhrazeno 1.500 Kč“. Zásahy, o nichž je tvrzeno, že jsou nezákonné, tedy byly patrné v den převzetí těchto rozhodnutí včetně ihned navazujícího kroku ve vztahu k žalobci, tj. kdy touto srážkou P. K. měla žalobci vzniknout škoda.
17. Jak je již uvedeno shora, subjektivní lhůta pro podání žaloby na ochranu před nezákonným zásahem (§ 84 odst. 1 s. ř. s.) je stanovena v délce dvou měsíců ode dne, kdy se žalobce o nezákonném zásahu dozvěděl. Rozhodným okamžikem pro běh dvouměsíční subjektivní lhůty je tak okamžik, ke kterému se žalobce dozvěděl o jednání, v němž spatřuje nezákonný zásah. V posuzovaném případě tak konec dvouměsíční lhůty pro podání žaloby skončil dne 19. 1. 2017, tj. 2 měsíce před podáním žaloby, která byla vyhotovena dne 20. 3. 2017 a soudu doručena dne 21. 3. 2017 (k poštovní přepravě byla předána dne 20. 3. 2017). Z uvedeného je tak zřejmé, že žaloba proti tvrzenému nezákonnému zásahu v této části (před 20. 1. 2017) byla podána po zákonem stanovené lhůtě, a proto musel krajský soud tuto – výrokem I. specifikovanou část žaloby dle ustanovení § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. jako opožděnou odmítnout. Zmeškání lhůty nelze prominout (§ 84 odst. 2 s. ř. s.).
18. Žalobce se mýlí, pokud lhůtu dvou měsíců pro podání této zásahové žaloby odvozuje ode dne, kdy mu bylo doručeno usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 10. 2. 2017, čj. 31 A 2/2015-77. V označené věci šlo o žalobu podanou proti rozhodnutí ředitele věznice o zařazení žalobce do práce. V odůvodnění zmíněného usnesení pak byl vysloven názor soudu na povahu zmíněného rozhodnutí ředitele věznice, z něhož pak žalobce vyvodil aplikovatelnost i na tuto věc. Taková skutečnost, tj. právní závěry soudu v jiné věci, však na běh lhůt stanovených ustanovením § 84 s. ř. s. v nyní projednávané věci nemůže mít a nemá žádný vliv.
19. Lze podotknout, že i kdyby žaloba nebyla v části podána opožděně, musela by být zamítnuta, tak jako zbylá část žaloby (specifikovaná ve výroku II. tohoto rozsudku), jak je uvedeno dále.
20. Ustanovení § 82 s. ř. s. stanoví, že každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen "zásah") správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, se může žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.
21. Pod pojmem zásahu se rozumí velké množství faktických činností správních orgánů, ke kterým jsou různými zákony oprávněny. Jedná se obecně o úkony, které nejsou činěny formou rozhodnutí, ale přesto jsou závazné pro osoby, vůči nimž směřují. Tyto osoby jsou povinny na jejich základě něco konat, nějaké činnosti se zdržet nebo nějaké jednání strpět, a to na základě jak písemného, tak i faktického pokynu či příkazu. Při nedodržení zákona nebo překročení jeho rámce, by se mohlo jednat o nezákonný zásah.
22. V daném případě žalobce podal žalobu na ochranu před nezákonným zásahem, který měl spočívat v tom, že srážky na náklady výkonu trestu jsou na základě rozhodnutí ředitele věznice (dle názoru žalobce na základě rozhodnutí nepravomocných a nevykonatelných) prováděny P. K., a rovněž ve vztahu k této osobě je namítáno, že

postupem žalovaného je tak zbaven práva dobrovolné úhrady těchto nákladů. Pokud však nebyl učiněn žádný úkon vůči žalobci, který by jej zavázal něco konat, nějaké činnosti se zdržet nebo nějaké jednání strpět, nelze faktické jednání žalovaného hodnotit jako „zásah“ směřující přímo proti žalobci nebo že v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasazeno. I kdyby byl zásah správního orgánu nezákonný, soudní ochrany se nemůže domáhat každý, ale pouze ten, kdo byl tímto zásahem přímo zkrácen na svých právech a zásah byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasazeno.

23. Krajský soud proto dospěl k závěru, že žaloba ve vztahu k tvrzenému nezákonného zásahu spočívajícímu ve srážkách finančních prostředků na úhradu nákladů výkonu trestu prováděných P. K. od 20. 1. 2017 do podání žaloby a vyplacení mu z přijatých peněz 100 Kč měsíčně, je nedůvodná. Nebyla totiž splněna jedna ze základních podmínek pro případné poskytnutí ochrany před nezákonným zásahem správního orgánu, a to, že by šlo o úkon, který míří přímo proti právům žalobce anebo v jeho důsledku je přímo zasazeno do jeho práv a právem chráněných zájmů. Tvrzený zásah tedy není způsobilý zasáhnout do veřejných subjektivních práv žalobce přímo, jak požaduje zákon.
24. Ani žalobní tvrzení, že napadený postup žalovaného je „ke škodě žalobce“, nemůže na posouzení věci nic změnit, neboť mezi žalovaným zásahem a tvrzeným porušením veřejných subjektivních práv musí existovat bezprostřední vztah, který však v daném případě shledat nelze.
25. S ohledem na shora uvedené proto krajský soud tuto - výrokem II. specifikovanou část žaloby jako nedůvodnou v souladu s ustanovením § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
26. Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 s. ř. s. Dle jeho odstavce 3 žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta. Dle odstavce 1 téhož ustanovení má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce neměl ve věcech úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný náhradu nákladů nenárokoval, resp. při jednání u soudu prohlásil, že mu žádné náklady nevznikly.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, který o ní také rozhoduje.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Hradec Králové 27. dubna 2018

JUDr. Jan Rutsch v. r.
předseda senátu